

การถอดบทเรียน ศูนย์เรียนรู้การสหกรณ์ (ศร.)

ชื่อหน่วยงาน สหกรณ์การเกษตรห้วยตะพาน จำกัด

ประวัติ จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๑๑ เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๔ ประเภทสหกรณ์การเกษตร เลขทะเบียนสหกรณ์ที่ ๓๒๓/๑๑๖๔๖ โดยการควบสหกรณ์ขนาดเล็ก จำนวน ๑๐ สหกรณ์เข้าด้วยกัน สมาชิกแรกตั้งจำนวน ๑๖๐ คน มีทรัพย์สินรวม ๓๓๑,๒๖ บาทหนี้สินอื่นๆ ๒๒๘,๐๘๘ บาท ทุนดำเนินงาน ๕๕๙,๓๕๐ บาท เดิมตั้งอยู่เลขที่ ๑๖๑ หมู่ที่ ๗ ตำบลรัตนวาริ อำเภอห้วยตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ บนเนื้อที่ ๓ ไร่ ๑ งาน ๑๑ ตารางวา ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๗ สหกรณ์ได้จัดซื้อที่ดินเพิ่มอีก ๑ แปลง เนื้อที่ ๖ ไร่ ๖๗ ตารางวา เพื่อเตรียมรองรับเงินอุดหนุนของรัฐบาล ในการก่อสร้างตลาดกลางผลผลิตการเกษตรของสหกรณ์ ซึ่งต่อมาได้ก่อสร้างอาคารสำนักงานหลังใหม่ขึ้นในบริเวณดังกล่าว เลขที่ ๑๑๔ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลหนองแก้ว อำเภอห้วยตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ ปัจจุบันสหกรณ์มีสมาชิก จำนวน ๒,๓๘๖ คน สังกัดกลุ่ม รวม ๙๒ กลุ่ม ทุนเรือนหุ้น ๑๓๐,๕๔๙,๔๖๐.๐๐ บาท หนี้สินรวม ๔๔๔,๕๙๓,๔๔๒.๐๘ บาท รวมทุนดำเนินงานของสหกรณ์ ๖๕๕,๕๐๖,๖๙๔.๕๐ บาท กำไรสุทธิประจำปี ๒๕๖๑ จำนวน ๑๙,๓๐๓,๑๔๒.๗๘ บาท

อัตลักษณ์

สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ จิตสำนึกความเป็นเจ้าของ

การดำเนินงานของสหกรณ์ที่โดดเด่น

การรวบรวมผลผลิตจากสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรห้วยตะพาน จำกัด จัดทำโครงการปลูกข้าวคุณภาพดี และรับซื้อในราคาสูงกว่าท้องตลาด โดยจัดหาปุ๋ยที่มีคุณภาพและปลอดภัยเบี้ยให้แก่สมาชิก เมื่อนำผลผลิตมาขายได้ในราคาสูง เพราะเป็นข้าวที่มีคุณภาพ สิ้นปี สหกรณ์การเกษตรห้วยตะพาน จำกัด มีเงินเฉลี่ยคืนให้

สินค้าและบริการ

สินค้า

๑. จำหน่ายปุ๋ย
๒. จำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว
๓. จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง

๔. จำหน่ายนมโรงเรียน

๕. รวบรวมข้าวเปลือก

บริการ

๑. ให้สินเชื่อเงินกู้ยืมกับสมาชิก ร้อยละ ๑๐ บาท
๒. ให้สินเชื่อปุ๋ยกับสมาชิก
๓. รับฝากเงินกับสมาชิก
๔. เงินรับฝากออมทรัพย์
๕. เงินรับฝากออมทรัพย์พิเศษ

ประโยชน์ที่สมาชิกได้รับ

๑. ได้ใช้ปุ๋ยที่มีคุณภาพโดยสหกรณ์จัดหาให้ไม่ต้องเสียดอกเบี้ย
๒. สมาชิกได้ข้าวที่มีคุณภาพดี มีอัตราผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น
๓. อัตราการสีทดสอบคุณภาพได้เปอร์เซ็นต์ข้าวตันสูงขึ้น
๔. ขายข้าวได้ในราคาที่สูงกว่าปกติ
๕. สิ้นปีมีเงินเฉลี่ยคืนให้
๖. สมาชิกของสหกรณ์การเกษตรห้วยตะพาน จำกัด ได้มีส่วนร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์

แบบครบวงจร

● มีความเป็นมาอย่างไร แรงบันดาลใจอะไร ในการดำเนินการ

สหกรณ์ดำเนินการเกี่ยวกับธุรกิจหลายอย่าง ธุรกิจรวบรวมและรับซื้อผลผลิตจากสมาชิกหรือเกษตรกรทั่วไปก็เป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนขบวนการสหกรณ์ เพื่อเป็นการสร้างอำนาจต่อรองในการขายผลผลิตในตลาด ยกกระดับราคาซึ่งเป็นการช่วยเหลือสมาชิกให้ขายผลผลิต ได้ในราคาที่เป็นธรรม และไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบในเรื่องของการชั่ง ด้านราคา หรือการหักค่าใช้จ่ายต่างๆ จึงมีการตั้งศูนย์เรียนรู้การสหกรณ์ด้านธุรกิจรวบรวมผลผลิต

● เล่าประสบการณ์จากวิธีการทำงานจริง

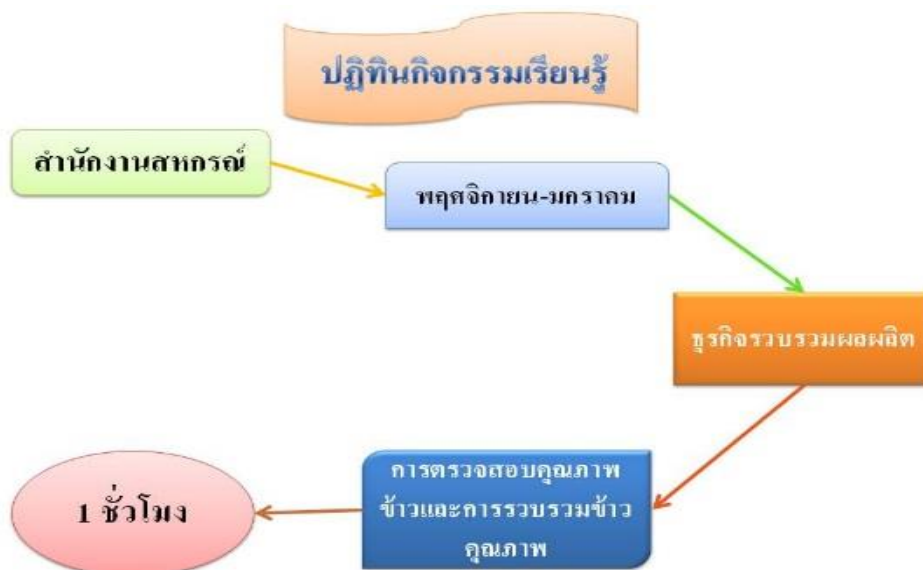
ในการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การสหกรณ์การเกษตรห้วยตะพาน จำกัด ได้จัดทำศูนย์เรียนรู้ด้านการรวบรวมผลผลิตทางด้านการเกษตร มีการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ให้สมาชิก สมาชิกนำผลผลิตที่ได้มาจำหน่ายให้กับทางสหกรณ์และทางสหกรณ์นำผลผลิตที่รวบรวมได้ไปจำหน่าย

● วางแผนไว้อย่างไร อะไรคือจุดหมายของการปฏิบัติการ

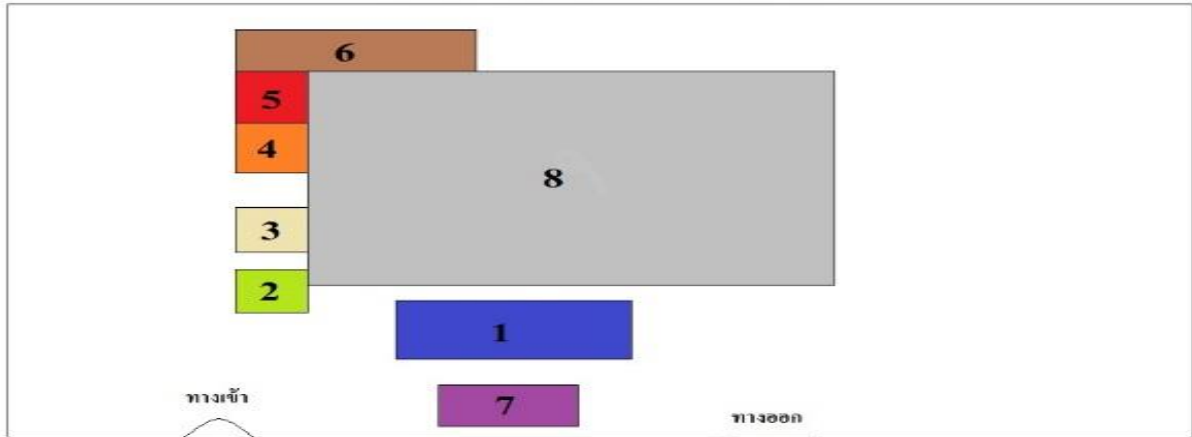
แบ่งเป็นฐานการเรียนรู้ มีการตั้งเกณฑ์ในการรวบรวมผลผลิตของสมาชิกที่ได้มาตรฐาน และขยายการรวบรวมทั้งสมาชิกสหกรณ์และเกษตรกรทั่วไป

● วิธีการปฏิบัติงานที่กำหนดในแผนปฏิบัติการ

ในการศึกษาดูงานสามารถเข้าไปศึกษาได้ตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน-ธันวาคม

ผังการเรียนรู้การสหกรณ์
แผนผังการเรียนรู้การสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ สหกรณ์การเกษตรหัวตะพาน จำกัด
114 หมู่ 10 ตำบลหนองแก้ว อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ 37240
โทร 045-469048 , 045-469202 โทรสาร 045-469048

1. อาคารสำนักงาน	5. โรงคลุมข้าว
2. จุดตรวจคุณภาพข้าวเปลือก	6. โรงเก็บปุ๋ย
3. ห้องคราซัง	7. บิ่มน้ำมัน
4. โรงเก็บนมโรงเรียน	8. ลานตากข้าว

สถานที่ติดต่อ : สหกรณ์การเกษตรหัวตะพาน จำกัด 114 หมู่ 10 ตำบลหนองแก้ว อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ 37240
 โทร. 045-469048 , 045-469202 โทรสาร 045-469048

- **ระบุผลงานที่ได้รับจากการทำงาน**

สมาชิกสหกรณ์เข้ามาจำหน่ายผลผลิตให้กับทางสหกรณ์

- **ระบุปัจจัยแห่งความสำเร็จ**

การส่งเสริมให้สมาชิกนำผลผลิตจำหน่ายให้กับทางสหกรณ์ โดยเน้นความเป็นธรรมด้านราคา และเครื่องชั่ง

- **ข้อเสนอแนะวิธีการปฏิบัติงานต่อไปให้ดีขึ้น**

ควรมีเครื่องจักรเพิ่มเติมที่ช่วยในการรวบรวมและเก็บรักษาผลผลิต

- **ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงาน**

ผลผลิตออกมาในช่วงเวลาเดียวกันทำให้มีปัญหาในการรวบรวม

- **ระบุผลงานที่ได้รับจากการทำงาน**

สมาชิกสหกรณ์เข้ามาจำหน่ายผลผลิตให้กับทางสหกรณ์

- **ระบุปัจจัยแห่งความสำเร็จ**

การส่งเสริมให้สมาชิกนำผลผลิตจำหน่ายให้กับทางสหกรณ์ โดยเน้นความเป็นธรรมด้านราคา และเครื่องชั่ง

- **สิ่งใดไม่เป็นไปตามที่วางแผนไว้/ทำไมเป็นเช่นนั้น**

ผลผลิตที่ไม่ได้มาตรฐาน ผลจากสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป

- **สาเหตุที่ทำให้การปฏิบัติงานไม่ประสบความสำเร็จ**

ตลาดสำหรับการจัดจำหน่ายผลผลิต ที่มีทั้งภาวะทางด้านเศรษฐกิจ ทางด้านภูมิอากาศ สถานที่เหมาะสม ผลผลิตที่ไม่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค

- **ข้อเสนอแนะวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดอุปสรรคในการปฏิบัติงาน**

การเชื่อมโยงของด้านการตลาดของทางสหกรณ์ ภาครัฐ และเอกชน การจัดสรรผลผลิตที่กระจายออกเพื่อป้องกันผลผลิตมากเกินไป

- **ข้อเสนอแนะในสิ่งที่ควรทำเพิ่มเติมในการปฏิบัติงานที่ผ่านมา**

ความร่วมมือ ความสนใจของสมาชิกและเกษตรกรในการทำเกษตรผสมผสานและเกษตรอินทรีย์ ส่งและรวบรวมจำหน่ายให้ทางสหกรณ์

- **ประเมินความพึงพอใจผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมา**

ความพึงพอใจอยู่ในระดับพอใช้ ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้

- **ระบุผลลัพธ์ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ**

สมาชิกและเกษตรกรทั่วไปนำผลผลิตมาจำหน่ายที่สหกรณ์

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอห้วยตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

สินค้าหลัก: ข้าว สถานที่ตั้ง: บ้านหนองแอมมอ หมู่ที่ ๗ ตำบลโพนเมืองน้อย อำเภอห้วยตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

ชื่อเกษตรกรต้นแบบเจ้าของศูนย์เรียนรู้: นายมานพ แสงสว่าง บ้านเลขที่ ๔ หมู่ที่ ๗ ตำบลโพนเมืองน้อย อำเภอห้วยตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ

สถานการณ์ของพื้นที่ : เกษตรกรตำบลโพนเมืองน้อยส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือทำนา โดยคิดเป็นร้อยละ ๙๐ ของพื้นที่ พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับความเหมาะสมน้อยต่อการปลูกข้าวทำให้ประสบปัญหา ดังนี้

- ด้านต้นทุนการผลิตสูง
- ปริมาณผลผลิตต่ำ
- ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ

แนวทางการพัฒนา : ลดต้นทุนการผลิตข้าวและเพิ่มผลผลิตให้มากกว่าค่าเฉลี่ยของอำเภอ โดยมีต้นทุน ๓, ๙๔๐ บาท/ไร่ และต้องการผลผลิตเฉลี่ย ๕๒๐ กิโลกรัม/ไร่

เทคโนโลยีเด่นของศูนย์เรียนรู้ : เทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าว การนำไปใช้ประโยชน์ : การลดต้นทุนการผลิตข้าว การผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์

หลักสูตรเรียนรู้ :

๑. การลดต้นทุนการผลิตข้าว
๒. เศรษฐกิจพอเพียง
๓. การผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์
๔. การปลูกพืชฤดูแล้ง (แตงโม และพืชผัก)
๕. การอนุรักษ์ดินและน้ำ และเทคโนโลยีการจัดการดิน ศูนย์เรียนรู้ ฯ

ฐานการเรียนรู้ :

๑. การลดต้นทุนการผลิตข้าว การทำการเกษตรของเกษตรกร ต้องอาศัยปัจจัยการผลิตหลายอย่าง โดยเฉพาะปุ๋ย เป็นต้นทุนการผลิตมากกว่าครึ่งหนึ่งของปัจจัยการผลิตทั้งหมด หากสามารถหาสิ่งทดแทน จะช่วยลดต้นทุนการผลิตลงได้

๒. เศรษฐกิจพอเพียง การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ช่วยให้เกษตรกร ให้ สามารถดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคง ซึ่งศูนย์เรียนรู้ฯแห่งนี้ เป็นสถานที่ถ่ายทอดความรู้เรื่องเศรษฐกิจ พอเพียง ให้กับเกษตรกรที่สนใจ

๓. การผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์ การทำการเกษตรโดยใช้แนวคิดของเกษตรอินทรีย์โดยการผลิตสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่เกษตรกร สามารถทำการผลิตเองได้ เป็นสถานที่ถ่ายทอดความรู้เรื่องการผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์ให้กับเกษตรกรที่สนใจ
๔. การปลูกพืชฤดูแล้ง (แตงโม และพืชผัก)
๕. การอนุรักษ์ดินและน้ำ และเทคโนโลยีการจัดการดิน แปลงเรียนรู้

**การเชื่อมโยงเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การสหกรณ์ (ศร.)
และศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)**

ชุดคำถาม	ศูนย์เรียนรู้การสหกรณ์	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	การเชื่อมโยงเครือข่าย ศร. และ ศพก.
ชื่อศูนย์ฯ ต้นแบบ	สหกรณ์การเกษตรหัวตะพาน จำกัด	สำนักงานสหกรณ์จังหวัด	ศพก.อำเภอหัวตะพาน	สกก.หัวตะพาน จำกัดศพก.อำเภอหัวตะพาน
เป้าหมาย	สมาชิกสหกรณ์ร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์	ร่วมกับทางสหกรณ์ส่งเสริมให้สมาชิกทำเกษตรอินทรีย์และเกษตรผสมผสาน	ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์เกษตรผสมผสาน และการแปรรูปผลผลิตพร้อมให้ความรู้ผู้สนใจ	สมาชิกสหกรณ์ร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์
แรงบันดาลใจหรือทัศนคติ อะไรที่ทำให้ได้อย่างนี้	เพื่อให้สมาชิกเข้ามาร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์โดยให้สหกรณ์เป็นตัวกลางจัดหาวัตถุดิบรวบรวมและจัดจำหน่ายให้สมาชิก	การส่งเสริมทางภาครัฐโดยให้สหกรณ์เป็นตัวกลางจัดหาวัตถุดิบ รวบรวมและจัดจำหน่ายให้สมาชิก	เพื่อต้องการเพิ่มรายได้และปรับระบบการทำงานเกษตรพร้อมรวบรวมผลผลิตมาจัดจำหน่าย	เป็นการเสริมรากฐานการทำเกษตรและการเพิ่มรายได้กับเกษตรกร
เปลี่ยนแรงบันดาลใจมาเป็นเป้าหมายอะไร	สมาชิกมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจกับทางสหกรณ์เพิ่มขึ้น	ความต้องการในการให้สมาชิกสหกรณ์มีส่วนร่วมในการทำธุรกิจสหกรณ์	เพื่อมีช่องทางในการจัดจำหน่ายผลผลิตทางด้านการเกษตร	การลดต้นทุนในการผลิตรวบรวมผลผลิตจัดจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้
เปลี่ยนเป้าหมายเป็นวิธีการอะไร	นำความรู้เกี่ยวกับการทำธุรกิจของสหกรณ์ - มีฐานการเรียนรู้เรื่องการสหกรณ์ การบริหารจัดการธุรกิจของสหกรณ์ - ปัจจัยความสำเร็จสมาชิกนำผลผลิตด้านการเกษตรเกษตรอินทรีย์นำมาขายให้ทางสหกรณ์	- นโยบายสู่การปฏิบัติ ทำความเข้าใจกับสหกรณ์และประสานงานกับหน่วยงานภาคการเกษตรเพื่อหาแหล่งความรู้เพิ่มเติม - ลักษณะเด่นที่ทำให้การทำงาน ศร. ประสบความสำเร็จคือการรวบรวมผลผลิตของสมาชิกสหกรณ์	- นำความรู้จากประสบการณ์จริง เทคนิควิธีที่ได้รับจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน มาทำฐานการเรียนรู้ และลดต้นทุนเพิ่มผลผลิต - ปัญหาอุปสรรค การส่งเสริมภาครัฐที่ไม่ต่อเนื่องและการลงมาส่งเสริมที่แยกกันทำ	- มีการติดต่อประสานงานเพื่อรวบรวมสินค้าด้านการเกษตรอินทรีย์พร้อมเป็นตลาดกลางจำหน่าย
ชุดคำถาม	ศูนย์เรียนรู้การสหกรณ์	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	การเชื่อมโยงเครือข่าย ศร. และ ศพก.
ผลที่เกิดขึ้นคืออะไร	การขยายผลไปสู่สมาชิกสหกรณ์มีเทคนิค กลุ่มผู้นำได้ไปเรียนรู้แล้วนำมาปรับใช้กับตนเอง ขยายผล	- ผลงานเด่นที่ภาคภูมิใจในการทำให้ สหกรณ์ ร่วมมือในการรวบรวมผลผลิตเกษตรอินทรีย์ของสมาชิกและจำหน่ายออกไป	เป็นต้นแบบและแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ที่ให้ผู้สนใจมาศึกษาและขยายผลต่อไป	ได้มีการเชื่อมโยงองค์ความรู้ ศร. และ ศพก. ในการรวบรวมผลผลิตการเกษตร

	กับสมาชิกทั่วไป นำกลับความรู้ไปใช้ใช้ จริง			
--	--	--	--	--

